

Tipuri definite de utilizator

4 decembrie 2003

Generalități

Un tip definește o *mulțime de valori* și *operațiile* posibile cu acestea. Adeseori e nevoie de alte tipuri (mai complexe) decât cele de bază. În C se pot defini tipuri enumerare, structură și uniune cu sintaxa:

cuvânt_cheie *opt_nume_tip* *specificatie_tip* *opt_lista_declaratori* ;

unde *cuvânt_cheie* ::= `enum` | `struct` | `union`

opt_nume_tip: pt. referire ulterioară (prefixat cu `enum`, `struct`, `union`)

opt_lista_declaratori: pot fi declarate obiecte de tipul respectiv

– *opt_nume_tip* e într-un spațiu de nume diferit de cel comun pentru variabile, tipuri și funcții. E mai clar să folosim totuși nume diferite.

Tipuri enumerare

Folosite pentru a da nume simbolice unui șir de valori numerice.

Sintaxa: `enum opt_nume_tip { lista_constante } opt_lista_declaratori ;`

– constantele pot avea specificate valori (și o valoare se poate repeta)

```
enum luni_curs {ian=1, feb, mar, apr, mai, iun, oct=10, nov, dec};
```

– implicit, șirul valorilor e crescător cu pasul 1, iar prima valoare e 0

– același nume de constantă nu poate fi folosit în două enumerări diferite

– tipurile enumerare sunt tipuri întregi

⇒ variabilele enumerare se pot folosi la fel cu variabilele întregi

– cod mai lizibil decât prin declararea separată de constante

```
int ore_lucru[7];
```

```
enum zile_sapt {D, L, Ma, Mc, J, V, S} zi;
```

```
for (zi = L; zi <= V; zi++) ore_lucru[zi] = 8;
```

Structuri

Folosite pentru gruparea mai multor elemente de tipuri de date diferite
– exemplu clasic: înregistrare din bază de date cu date despre persoane

```
struct student {
    char *nume, *prenume; /* mai flexibil; nu tablou de dim. fixă */
    char *adresa;
    char nr_tel[10];      /* sau long, suficient pentru 9 cifre */
    float medie_an[5];   /* mediile pe ani de studiu */
    float nota_dipl;    /* nota la examenul de diploma */
};
```

```
struct opt_nume_tip { lista_câmpuri } opt_lista_declaratori ;
```

- oricare poate lipsi, dar nu amândouă (tipul n-ar putea fi folosit)
- elementele unei structuri se numesca *câmpuri* (engl. fields)
- pot fi de orice tip, dar nu de *același* tip structură (nu recursiv)
- structuri de tip diferit pot avea fără conflict nume de câmpuri identice
- structuri, tablouri, uniuni = tipuri *agregate* (= complexe, nu simple)

Definirea tipurilor: observații practice

- definirea unor nume de tip (`typedef`) facilitează înțelegerea codului
- tablouri: constante simbolice (nu direct numere) pentru dimensiune (modificările ulterioare sunt necesare într-un singur punct în program)
- concepeți structuri de date ușor de modificat și de extins
- anticipați limitările care pot deveni rapid problematice
  - adresarea segmentată pe 16 biți în procesoarele Intel (depășită)
  - utilizarea a doar două cifre pentru an (problema anului 2000)
  - mai comun: limite fixe (și mici) pentru lungimi de nume, adrese, linii de text, dimensiuni de fișiere, durate de timp, etc.

Utilizarea structurilor

Accesul la câmpuri: se face cu sintaxa *nume_variabila.nume_câmp* (operația de *selectie*)

```
struct student s;  
s.nume = "Stefanovici";  
strcpy(s.telefon, "256123456");  
s.medie_an[2] = 9.35;
```

Inițializarea structurilor: câmp cu câmp, între acolade, ca și pentru alte agregate: `struct coord { float x, y; } punct1 = { 2.5, 1.5 };`

Structurile *pot* fi atribuite și transmise către / returnate de funcții. Pt. dimensiuni mari, se preferă transmiterea / returnarea de pointeri.

NU se compară structuri cu operatori logici (doar pt. câmpuri), sau:

```
int memcmp(void *p1, void *p2, size_t n); /* in stdlib.h */  
struct { ... } x, y;    if (memcmp(&x, &y, sizeof(x))) ...
```

Pointeri la structuri

Accesul la câmpuri se face frecvent printr-un pointer la structură:

```
struct student s, *p; p = &s; (*p).nota_dipl = 9.50;
```

Operatorul `->` e echivalent cu indirectarea urmată de selecție:

`pointer->nume_câmp` e echivalent cu `(*pointer).nume_câmp`

Operatorii `.` și `->` au precedența cea mai ridicată, ca și `()` și `[]`

Atenție la ordinea de evaluare !

`p->x++` înseamnă `(p->x)++`

`++p->x` înseamnă `++(p->x)`

`*p->x` înseamnă `*(p->x)`

`*p->s++` înseamnă `*((p->s)++)`

Structuri și tablouri

În C, tipurile agregat pot fi combinate arbitrar (tablouri de structuri, structuri cu câmpuri de tip tablou, etc.)

Tipurile trebuie definite în așa fel încât să grupeze logic datele.

Ex.: dacă două tablouri au același domeniu pt. indici și datele de la același indice sunt folosite împreună, e preferabilă gruparea în structură:

```
char* nume_luna[12] = { "ianuarie", ... , "decembrie" };
char zile_luna[12] = { 31, 28, 31, 30, ... , 30, 31 };
/* e preferabilă varianta următoare */
typedef struct {
    char *nume;
    int zile;
} tip_luna;
tip_luna luni[12] = { {"ianuarie", 31}, ..., {"decembrie", 31} };
```


Structuri de date recursive

Un câmp al unei structuri nu poate fi o structură de același tip (s-ar obține o structură de dimensiune infinită/nedefinită!).

Poate fi însă *adresa* unei structuri de același tip (un pointer)!

⇒ structuri de date recursive, înlănțuite (liste, arbori, etc.)

```
struct wl {          /* o listă de cuvinte */
    char *word;      /* informația propriu-zisă */
    struct wl *next; /* pointer la același tip de structură */
};
```

Un arbore binar, având în noduri numere întregi:

```
typedef struct t tree; /* declarație incompletă */
struct t {
    int val;
    tree *left, *right; /* folosește numele din typedef */
};
```

Câmpuri pe biți

Se pot declara câmpuri întregi cu un număr specificat de biți

⇒ Testarea/setarea unor biți se face folosind direct numele câmpului fără a fi nevoie de definirea de măști și utilizarea unor operatori pe biți

câmp ::= nume : int_const ; | : int_const ;

```
struct packet {
    int : 2;          /* primii doi biți nu interesează */
    int error: 1;    /* un bit, semnalizează eroare */
    int status: 3;   /* un câmp pe 3 biți */
    int : 0;         /* forțează alinierea la octetul următor */
    int seq_no: 4;   /* număr de secvență pe 4 biți */
} pkt;
if (pkt.error) { ... }
else if (pkt.status == 5) { ... }
else pkt.seq_no++;
```

Uniuni

Agregate a căror valoare poate avea date de tipuri diferite, după caz.

Sintaxa: similară cu cea pentru structuri

```
union opt_nume_tip { lista_câmpuri } opt_lista_declaratori ;
```

Lista de câmpuri este însă o listă de variante:

- o variabilă structură conține *toate* câmpurile declarate
- o variabilă uniune conține exact *una* din variantele date (dimensiunea tipului e dată de cel mai mare câmp)
- o variabilă uniune nu conține informații despre varianta reprezentată
- acest lucru trebuie memorat explicit în program (în altă variabilă)

Exemplu: un analizor lexical (prima fază a compilatorului) returnează:

- un cod întreg pt. fiecare atom lexical (cuvânt cheie, operator, etc.)
- date suplimentare pentru identificatori (nume) și constante (valoare)

```
enum tok { IDENT, INUM, FNUM, DO, IF, ..., PLUS, ..., COMMA, ... };
typedef union {
    char *id;    /* șir de caractere pentru identificator */
    int ival;   /* valoare pentru constantă întreagă */
    float fval; /* valoare pentru constantă reală */
} lexvalue;
enum tok token;
lexvalue lv;
switch (token) {
    case IDENT: printf("%s", lv.id); break;
    case INUM:  printf("%d", lv.ival); break;
    case FNUM:  printf("%f", lv.fval); break;
}
```